

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE OKUŽB Z NOVIM KORONAVIRUSOM SARS-CoV-2 PRI IZVAJANJU SKUPINSKIH KULTURNIH DEJAVNOSTI

Pri izvajanju plesnih in glasbenih dejavnosti tveganje za prenos okužbe z novim koronavirusom obstaja (npr. zaradi zbiranja ljudi v skupine, tesnejših stikov pri plesu, nastajanja večje količine kapljic in aerosola pri petju in igranju na nekatere inštrumente).

Udejestvovanje je izključno odločitev posameznika in s tem tudi prevzem odgovornosti za tveganje za prenos bolezni.

Vsak posameznik mora biti seznanjen s tem, da bo v primeru, če bo v skupini kdo okužen, posledično lahko okuženih več oseb v skupini. Nadalje je možen prenos okužbe tudi naprej.

Z upoštevanjem vseh spodaj navedenih ukrepov bomo možnost za okužbo zmanjšali, ne pa popolnoma izključili.

1. PLESNE DEJAVNOSTI

Poleg ustaljene dobre higienske prakse je za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 treba upoštevati še dodatne ukrepe, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Ukrepi, ki naj jih upoštevajo vsi – izvajalci (zaposleni, vaditelji) in udeleženci plesnih dejavnosti:

- Zaposleni in udeleženci plesnih dejavnosti morajo biti **brez znakov okužbe dihal** (npr. nahod, kašljanje, povišana telesna temperatura, bolečine v žrelu, mišicah ...).
- **Upoštevajo naj higieno kihanja, kašlja.**
- **Pogosto naj si umivajo ali razkužujejo roke** (z razkužilom za roke npr. na osnovi 60 do 80 % alkohola), posebej ob vstopu v objekt in v vadbeni prostor ter ob izstopu iz objekta oziroma vadbene prostora.
- **Naj se ne dotikajo** obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene. Čim manj se dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno.

- **Opreme, rekvizitov in potrebščin si ne izmenjujejo med seboj.**
- V prostorih se zadržijo le toliko časa, kolikor traja vadba.
- **Ples v parih** naj poteka le med osebama, ki živita v skupnem gospodinjstvu ali sta v stalnem tesnem stiku ali sta stalen plesni par. Plesov, pri katerih se plesalci v parih zamenjujejo, naj se ne izvaja.
- Zagotavljajo naj **zadostno razdaljo med posameznimi osebami oziroma med posameznimi pari**: v času brez fizične aktivnosti (npr. razlaga, odmor) najmanj 1,5 oz. 2 metra, pri izvajanju plesne dejavnosti pa glede na fizično aktivnost in hitro gibanje več, saj se zaradi intenzivnejšega dihanja med povečano fizično aktivnostjo sprošča večja količina kapljic in aerosola iz ust in potencialno tudi novega koronavirusa. Razdalja med posameznimi plesnimi pari mora biti tolikšna, da se prepreči kapljični prenos med pari. Priporočamo vsaj 2 metra oziroma še več.
- Priporočamo, da vaditelji in udeleženci **nosijo maske**, razen med plesom. Za osebe v stalnih plesnih parih, ki sicer ne živijo v tesnih stikih, je tveganje za prenos okužbe večje. Zanje priporočamo masko tudi med plesom. Maska mora segati od korena nosu do pod brade, med nošenjem se je ne dotikamo, ker bi na ta način lahko prišlo do onesnaženja rok in prenosa okužbe na druge predmete in osebe. Masko je treba zamenjati na dve do tri ure oziroma prej, če se zmoči. Pred in po uporabi maske si je treba temeljito umiti ali razkužiti roke.
- Po končani vadbi **se udeleženci ne umivajo v objektu**, za brisanje potu imajo s seboj **svoje čiste brisače**.

**Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je
preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok.**

Varna medosebna razdalja zaradi virusa, ki se izloča s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem ... je vsaj 1.5 oz. 2 metra.

V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje. V primeru, da je večja, je tveganje za okužbo manjše.

V primeru fizične aktivnosti je varna razdalja glede na stopnjo aktivnosti sorazmerno večja.

Roke vedno smatramo kot onesnažene,
izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z onesnaženimi rokami prenašamo povzročitelje okužbe nase in na druge osebe ter predmete, ki se jih dotikamo (npr. kljuke, ročaji, delovni pripomočki, denar, ipd.).

Dodatni ukrepi, ki naj jih upoštevajo zaposleni, vaditelji:

- **Urnik vadb** naj bo tak, da je pričetek, če je skupin več, v vsakem prostoru zamaknjen zato, da udeleženci ne prihajajo in odhajajo hkrati.
- **Vaditelj plesne gibe in korake kaže sam.**
- Zagotovljena mora biti **možnost umivanja in razkuževanja rok** za zaposlene oz. vodje in udeležence. Podajalniki razkužila naj bodo nameščeni na glavnem vhodu ter na vhodih v posamezne vadbene prostore.
- Vadba naj poteka v **primerno velikem prostoru**. Število udeležencev je omejeno, odvisno od velikosti prostora. Manjše kot je število udeležencev na površino dvorane ter večja kot je razdalja med udeleženci, manjša je možnost prenosa virusa.
- Vadba naj poteka v **dobro prezračenem prostoru**. Pred in po vsaki zaključeni vadbi se prostor za vadbo temeljito prezračí. Če ni možno naravno zračenje ves čas vadbe, se prostor za vadbo temeljito prezračí tudi med vadbo vsakih 10 minut. V primeru mehanskega prezračevanja zrak ne sme krožiti. Podrobnejša navodila za izvedbo prezračevanja in varno uporabo prezračevalnih sistemov so na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>.
- Pred in po vsaki zaključeni vadbi **se v prostorih** (vadbeni prostor, garderobe in sanitarije) temeljito **razkuži površine**: gumbi in stikala zvočnih naprav, stikala za luči, kljuke dvorane, držala, držala stopniških ograj, površine v garderobi, ki se jih ljudje dotikajo, itd. Za čiščenje in razkuževanje prostorov naj se smiselno uporabljajo Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>.
- Priporočamo, da so **obvestila o zaščitnih ukrepih (plakati, infografike ...)** razobešena na več vidnih mestih.

Navedena priporočila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovno mesto plesnega učitelja ter za potrebno razdaljo med njim in plesalci glede na vrsto oz. intenzivnost plesne dejavnosti in hitrost gibanja poda pooblaščen specialist medicine dela, prometa in športa, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Povezave do spletnih strani NIJZ: Vsi splošni ukrepi za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom:

- Preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>
- Kaj lahko storim, da preprečim širjenje novega koronavirusa: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/plakat_navodila_preprecitev-sirjenja.pdf
- Umivanje rok: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf
- Higiena kašlja: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-kaslja_0.pdf
- Pravilna namestitvev maske: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

Dodatni viri:

- https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2579730788794750&id=1623101534457685
- https://www.tanzvereinigung-schweiz.ch/assets/cache/media/Coronavirus/Aktualisiertes_Schutzkonzept.pdf
- <https://km-bw.de/Lde/Startseite/Ablage+Einzelseiten+gemischte+Themen/6275630>
- https://www.wko.at/branchen/tourismus-freizeitwirtschaft/freizeit-sportbetriebe/coronavirus-informationen-freizeit-und-sportbetriebe.html#heading_Tanzschulen
- http://ffdanse.fr/publish/accueil/actualites/GUIDE_FFDANSE_-_DECONFINEMENT_2.pdf
- Summary of current recommended practices for operating under covid-19 restrictions. May 2020. EuropeActive House of Sport, Brussels, Belgium. S spletne strani vzeto 16. 5. 2020: www.europeactive.eu www.ereps.eu
- Here's when Ohio's gyms, pools, campgrounds and amateur sports leagues can open. S spletne strani vzeto 16. 5. 2020: <https://eu.cincinnati.com/story/news/2020/05/14/heres-when-ohios-gyms-pools-campgrounds-and-sports-leagues-can-open/5192761002/>

2. ZBOROVSKO PETJE

Rezultati nekaterih študij kažejo, da je zborovsko petje glede širjenja okužbe z novim koronavirusom lahko tvegana dejavnost.

Nedavno objavljene raziskave potrjujejo večjo verjetnost okužbe s koronavirusom CoV-2 zaradi glasnega govorjenja¹ in petja², zlasti v zaprtih prostorih in v območju medosebne razdalje do 2 metra, predvsem tam, kjer se ljudje zbirajo v večjih skupinah, kot so pevski zbori in podobno. Konkretno je to pokazala raziskava pevskega zbora iz Skagit County, države Washington, ZDA, v prvi polovici marca 2020, kjer se ocenjuje, da je en simptomatski član zbora na pevskih vajah okužil najmanj 53 %, v najslabšem primeru 87 % ostalih članov zbora².

Širjenje virusa se lahko zgodi ob prisotnosti osebe, ki že kaže znake okužbe kot tudi osebe, ki je asimptomatska, kar pomeni, da še ne kaže znakov okužbe, vendar širi bolezen. Pri glasnem govorjenju oziroma petju se izloča veliko kapljic, vse več raziskav pa potrjuje tudi domnevo, da se z izločanjem kapljic širijo tudi aerosoli^{3,4}, ki lahko vsebujejo žive viruse, kar pomeni hitrejše širjenje virusa in zadrževanje infektivnega virusa v prostoru tudi do več ur.

Ker še ni povsem jasno, kakšni so možni vplivi na zdravje, **zborovsko petje za zdaj še odsvetujemo**. Če se izvaja, pa naj se izvaja na prostem ali v zelo velikih prostorih v manjših skupinah, kot npr. sekcijske vaje, komorne zasedbe.

Poleg splošnih ukrepov in priporočil so v različnih evropskih državah različni poudarki pri navajanju dodatnih ukrepov in priporočil za zборе:

- Nemčija^{5, 6, 7, 8, 9}: ni nacionalnih priporočil, ponekod skupinsko petje odsvetujejo, v nekaterih zveznih deželah ponovno dovolijo vaje, a z omejitvami. Prisotnost na vajah je na lastno odgovornost. Obvezna uporaba mask ob prihodu in odhodu. Proučujejo možnost uporabe maske med petjem.
- Avstrija^{10, 11}: poleg ostalega omenjajo nošenje mask po potrebi tudi med petjem in poudarjajo omogočanje sledenja stikom z beleženjem sedežnih redov.
- Švica¹²: Švicarska zveza za zборе še vedno priporoča, da se vaje ne izvajajo do sredine avgusta, saj trenutno še ni dovolj trdnih dokazov o potencialnih nevarnostih petja.
- Belgija¹³: z vajami in koncerti lahko začnejo 1. 7. 2020 ob specifičnih smernicah (razdalje, omejeno število sodelujočih idr.).
- Irska¹⁴: priporočajo, da se skupinsko petje, zborovske vaje/dogodki/sestanki ne izvajajo vsaj do 10. 8. 2020.
- Norveška¹⁵, Španija¹⁶, Francija¹⁷: z omejitvami, kot so razdalja, omejitve števila, fizične pregrade med pevci ...
- Italija¹⁸: poleg drugega poudarjajo omogočanje sledenja stikov z vodenjem evidence prisotnih in beleženjem sedežnih redov pevcev.

2.1 SPLOŠNI UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE Z VIRUSOM SARS-COV-2:

- Osebe, ki se udeležujejo dejavnosti, morajo biti brez znakov okužbe dihal (npr. nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, mišicah, povišana temperatura ...).
- Upoštevajo naj zadostno medosebno razdaljo vsaj 1,5 oz. 2 metra, med petjem tudi več.
- Pogosto naj si umivajo ali razkužujejo roke (npr. z razkužilom na osnovi 60 do 80 % alkohola).
- Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene.

- Upoštevajo naj higieno kihanja, kašlja.
- V zaprtih javnih prostorih so skladno s sklepom vlade RS z dne 29. 5. 2020 maske obvezne, ko je medosebna razdalja manjša od 1,5 metra. Ko je ta razdalja večja, maske priporočamo.
- Uporaba mask med petjem poveča varnost.
- Maska mora segati od korena nosu do pod brade, med nošenjem se je ne dotikajo. Masko je treba zamenjati na dve do tri ure oziroma prej, če se zmoči. Pred in po uporabi maske si je treba temeljito umiti ali razkužiti roke.
- Čim manj naj se dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno.

Vsi splošni ukrepi za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom: povezave do spletnih strani NIJZ glej pod poglavjem Plesne dejavnosti.

2.2 ZBOROVSKO PETJE NA PROSTEM

Dodatni ukrepi:

- Medosebna razdalja med pevci naj bo 2 metra, med pevci in zborovodjo ter med zborom in občinstvom več metrov.
- Vsi pevci naj bodo obrnjeni v isto smer – odsvetujemo, da so obrnjeni drug proti drugemu.
- Neposredno pred razdeljevanjem not naj si oseba razkuži roke.
- Bolj priporočljivo je, da si pevci note na vaje prinesejo sami.
- Nastopajoči, ki uporabljajo mikrofona, naj imajo vsak svojega, ki se po končani rabi razkuži.
- Osebe naj si med seboj ne izmenjujejo predmetov.
- Zagotovljena mora biti možnost razkuževanja rok.
- Pogosto naj se čistijo ali razkužujejo površine, ki se jih pogosto dotikajo: npr. kljuge vrat, stikala, naslonjala stolov, stojala za note, partiture, držalo mikrofona ...

Ostala priporočila, ki se nanašajo na zaprte prostore (garderobe, sanitarije...), so na voljo v dokumentu Higienska priporočila za preprečevanje širjenja okužbe z virusom sars-cov-2 za kino, gledališče in glasbene umetnosti:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/kino_gledalisca.pdf.

Navedena priporočila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za poklicne pevce in dirigenta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Enaka priporočila in določila specialista medicine dela naj veljajo tudi za ljubiteljske pevske zборе.

2.3 INFORMACIJE O PRIPOROČILIH NEKATERIH EVROPSKIH DRŽAV ZA ZBOROVSKO PETJE V ZAPRTIH PROSTORIH:

- Medosebna razdalja med pevci: različni viri navajajo različno:
- vsaj 1,5 oz. 2 metra oz. taka, da se pevci z odročeni rokami med seboj ne dotikajo;
- 4 ali 5 metrov.
- Na tleh naj bodo označbe.
- Na voljo naj bo vsaj 5 m²/osebo, nekateri viri 9 ali 10 m²/osebo.
- Število sodelujočih naj bo omejeno na največ 20–25.
- Število pevcev, ki istočasno pojejo, naj bo omejeno.
- Nekateri priporočajo nošenje mask med petjem in fizične zaslone med pevci.
- Norveški vir¹⁵: Primer izračuna velikosti prostora za pevske zборе s priporočljivo površino 4 m²/osebo:

Število oseb	Dodaten prazen prostor med osebami [m ²]	4 m ² /osebo [m ²]	Najmanj skupnih m ²
<5	10	20	30
<15	20	60	80
<30	30	120	150
31 in več	30	120	

2.4 ZBOROVSKO PETJE V ZAPRTIH PROSTORIH

Če se zborovsko petje v zaprtih prostorih izvaja, naj se izvaja:

- v zelo velikih prostorih, ki omogočajo maksimalne medosebne razdalje (večje, kot pri petju na prostem);
- v manjših skupinah, kot so npr. sekcijske vaje ali komorne zasedbe;
- z uporabo mask med petjem;
- ob upoštevanju še ostalih ukrepov, ki veljajo za zborovsko petje na prostem.

Za večjo varnost so priporočljivi fizični zaslone med osebami.

Prostor mora biti ves čas intenzivno zračen.

Viri:

1. Stadnytskyi et al. 2020. The airborne lifetime of small speech droplets and their potential importance in SARS-CoV-2 transmission. PNAS (Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA) June 2, 2020 117 (22) 11875-11877; first published May 13, 2020 <https://doi.org/10.1073/pnas.2006874117>
2. Hamner et al. 2020. High SARS-CoV-2 Attack Rate Following Exposure at a Choir Practice — Skagit County, Washington, March 2020. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2020;69:606–610. DOI: <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.mm6919e6>

3. Doremalen et al. 2020. Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-2. [April 16, 2020](#). N Engl J Med 2020; 382:1564-1567 DOI: 10.1056/NEJMc2004973
4. Setti et al. 2020. Airborne Transmission Route of COVID-19: Why 2 Meters/6 Feet of Inter-Personal Distance Could Not Be Enough. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2020, 17(8), 2932: <https://doi.org/10.3390/ijerph17082932>
5. Coronavirus in NRW: Chöre und Orchester dürfen wieder proben - Ministerium beantwortet Fragen. Wa.de. Dostopano s spletne strani 5.6.2020: <https://www.wa.de/nordrhein-westfalen/coronavirus-nrw-chor-choere-instrumente-singen-orchester-musikvereine-proben-abstand-zr-13770301.html>.
6. Risikoeinschätzung einer Coronavirus-Infektion im Bereich Musikzweites. Update vom 19.05.2020. Universitäts Klinikum Freiburg. Hochschule für musik Freiburg. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. <https://www.mh-freiburg.de/fileadmin/Downloads/Allgemeines/RisikoabschaetzungCoronaMusikSpahnRichter19.5.2020.pdf>
7. Firlé C, Jabusch HC, Grell A. Deutsche Gesellschaft für Musikphysiologie und Musikermedizin e.V. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. https://dgmfm.org/fileadmin/DGfMM_Musizieren_waehrend_der_SARS_Cov2_Pandemie_14.05.2020.pdf.
8. Huber H. Dostopano s spletne strani 5.6.2020: <https://www.facebook.com/100000509351446/posts/3657501360943473/>
9. Verband Detscher konzertchöre. Corona: Wann können wir wieder loslegen? Dostopano s spletne strani 5.6.2020. https://www.vdkc.de/cms/index.php/service/beitraege-des-vdkc/1537-2020-04-24-09-46-56_zuletzt_aktualisiert:12.05.2020
10. Sterz F. Medizinische Universität Wien. Untersuchung und fotografische Dokumentation von Aerosol- und Kondenswasseremission bei Chor Mitgliedern. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. https://www.chorverband.at/images/AerosoleFotos/Untersuchung_MedUni_Wien_Sterz_Aerosolchor.pdf.
11. EMPFEHLUNGEN DES CHORVERBAND ÖSTERREICH FÜR DIE TÄTIGKEIT DER CHÖRE AB 29. MAI 2020. Dostopano s spletne strani 17.6.2020. https://www.chorverband.at/images/Empfehlungen_ChVOE/Empfehlungen_ChVO_Tatigkeiten_Chore_ab_2952020_Beschluss_Prasidium.pdf
12. Rossel D. Defensiv agieren statt offensiv reagieren – VChN empfiehlt keine Wiederaufnahme von Choraktivitäten bis Mitte August 2020. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. <https://vchn.ch/medienmitteilung-lockerungen-juni-2020/?fbclid=IwAR2pCT6KhknQD70YnFPmcUSvU67TnCRp5xpIHVLAveh1yFoSM7RH347xQ>
13. Advies coronamaatregelen koorwerking (update 2). KOOR&STEM. Dostopano s spletne strani 17.6.2020. <https://www.koorenstem.be/nl/nieuws/zingen-doen-we-binnenkort-samen-update-6>
14. Covid-19 and the Group Singing Sector. SING Ireland. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. <https://www.singireland.ie/news/covid-19-and-the-group-singing-sector>.
15. How to perform rehearsals with adult choirs in the corona age. Dostopano s spletne strani 5. 6. 2020. https://docs.google.com/document/d/1MI3d_UYfaY1TIY4oiunKOPR1hlaZUnWDpSEcQY0sBRM/edit
16. CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE SOCIEDADES MUSICALES. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. <https://coessm.org/wp-content/uploads/2020/05/CoESsM.-Covid-19.-Protocolos-m%C3%BAsica.pdf>.
17. Les incroyables photos du Chœur de l'Opéra du Rhin en répétition! DIAPASON. Dostopano s spletne strani 5.6.2020. <https://www.diapasonmag.fr/a-la-une/les-incroyables-photos-du-ch-ur-de-l-opera-du-rhin-en-repetition-30240>
18. Ripresa delle attività corali. Misure di prevenzione Covid-19 per le prove di coro. Objavljeno 13/06/2020. Dostopano s spletne strani 16.6.2020. http://uscifvg.it/it/news/ripresa-delle-attivita-corali?fbclid=IwAR06vIme47xcuibPsNEaMTt8InpHjCRjBjX22Gio3I_hAqk_3vY_EW0Z3i4

3. INŠTRUMENTALNA GLASBA

Pri igranju na pihala in trobila se lahko sprošča večja količina kapljic in aerosola iz ust ter potencialno tudi novega koronavirusa, zato se pri tem možnost za prenos okužbe poveča. Ker raziskave še potekajo in še ni povsem jasno, kakšni so možni vplivi na prenos okužbe z novim koronavirusom zaradi igranja na te inštrumente, je potrebna posebna pozornost.

Splošni ukrepi: smiselno se upoštevajo ukrepi, navedeni zgoraj pod poglavjema Plesne dejavnosti in Zborovsko petje.

Dodatni ukrepi:

- Nastopajoči naj vzdržujejo medosebno razdaljo vsaj 1,5 oz. 2 metra, pri igranju na pihala in trobila pa več: nekateri viri navajajo razdaljo 2 metra^{1, 3}, nekateri od 3 do 12 metrov².
- Za večino inštrumentov navajajo površino vsaj 5 m² ter 10 m² za pihala⁴.
- Med igranjem priporočamo nošenje maske, razen pri pihalcih in trobilcih.

Za večjo varnost so priporočljivi fizični zaslони med osebami. Prostor mora biti ves čas intenzivno zračen.

Navedena priporočila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za poklicne inštrumentaliste, predvsem na pihalih in trobilih, ter za dirigenta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Enaka priporočila in določila specialista medicine dela naj veljajo tudi za ljubiteljske inštrumentalne skupine in posameznike.

Viri:

1. <https://www.facebook.com/100000509351446/posts/3657501360943473/>
2. <https://www.br.de/nachrichten/bayern/bamberger-symphoniker-wissenschaftler-messen-aerosolausstoss,Ry6T6OU>
3. <https://coessm.org/wp-content/uploads/2020/05/CoESsM.-Covid-19.-Protocolos-m%C3%BAAsica.pdf>
4. https://www.uniklinikum-leipzig.de/einrichtungen/kinderstimme/Freigegebene%20Dokumente/200508_Schutzkonzept_COVID-19_Theater_Konzert_Veranstaltung_V2_1%20Schweiz.pdf